

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Betaalbare huren

Berekeningen voor het Ministerie van BZK 2022 |
Jasja Bos, Sanne Lamers

1 mei 2022

Betaalbare huren

Berekeningen voor het Ministerie van BZK 2022

Auteurs

Jasja Bos

Sanne Lamers

Nibud, Utrecht, 1 mei 2022

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
2.	Methode.....	5
2.1	Hoofdpijnen methodiek betaalbaarheid.....	5
2.1.1	Nibud uitgavencijfers	5
2.1.2	Vijf situaties	6
2.1.3	Huurwijzer	7
2.1.4	Drie voorwaarden	7
2.2	Uitgangspunten berekening maximale woonlasten	8
2.2.1	Inkomen.....	8
2.2.2	Uitgaven.....	8
2.2.3	Woonlasten	9
2.2.4	Energielasten	9
2.2.5	Huishoudtypen	9
3.	Resultaten	11
3.1	Algemeen.....	11
3.1.1	Maximale huur t.o.v. de normbedragen	11
3.1.2	Maximale huur t.o.v. de basisbedragen	11
3.2	Maximale huur vergeleken met het inkomen.....	12
3.3	Voorwaarden	13
	Bijlage 1 Overige uitgaven	15

1. Inleiding

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het Nibud gevraagd om onderzoek te doen naar betaalbare huren voor verschillende huishoudtypen bij specifieke inkomensgrenzen.

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de Nibud uitgavencijfers. In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de methode achter de berekening van betaalbare woonlasten. Ook staan de uitgangspunten achter de berekeningen beschreven. In hoofdstuk drie worden de bevindingen toegelicht.

2. Methode

Dit hoofdstuk gaat in op de onderzoeksmethode en op de uitgangspunten die in het onderzoek zijn meegenomen. Centraal in dit onderzoek staat de vraag wat huishoudens maximaal verantwoord aan woonlasten kunnen betalen.

2.1 Hoofdpijnen methodiek betaalbaarheid

Naast de woonlasten (huur en onderhoud) zijn er nog tal van andere uitgavenposten die in een huishouden gedaan moeten worden. Zoals verzekeringen, vervoerskosten, kleding, voeding en inventaris. Deze andere uitgaven dienen ook betaalbaar te zijn. Ze worden in dit advies 'overige uitgaven' genoemd. Het gaat dus om de uitgaven die huurders hebben exclusief huur en onderhoud van de woning.

2.1.1 Nibud uitgavencijfers

De berekeningen zijn gebaseerd op cijfermateriaal van het Nibud. Het Nibud maakt een onderscheid in basisbedragen en voorbeeldbedragen.

Basisbedragen

De basisbedragen zijn de bedragen die minimaal voor een bepaalde uitgavenpost nodig zijn. De basisbedragen zijn afhankelijk van de huishoudsamenstelling, maar onafhankelijk van het inkomen.

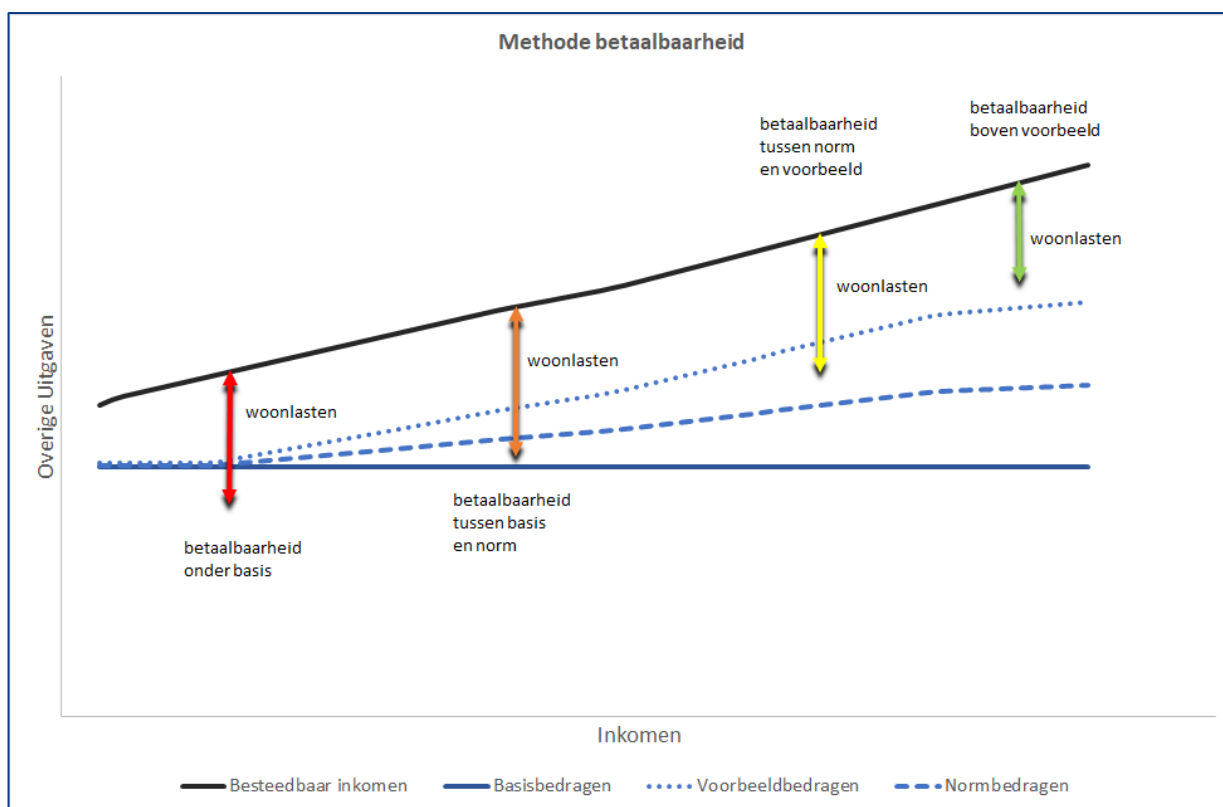
Voorbeeldbedragen

De voorbeeldbedragen zijn de uitgaven die een vergelijkbaar huishouden met een vergelijkbaar inkomen gemiddeld doet aan de verschillende uitgavenposten. Deze bedragen zijn dus zowel afhankelijk van de huishoudsamenstelling als van het inkomen. De voorbeeldbedragen komen onder andere uit het Budgetonderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Alle bedragen in dit onderzoek zijn landelijke bedragen.

Normbedrag

Het uitgangspunt voor de berekeningen is dat bij de laagste inkomens bij een maximale woonlast de basisbedragen beschikbaar moeten zijn voor de overige uitgaven; bij de hogere inkomens moeten de overige uitgaven precies tussen de basisbedragen en de voorbeeldbedragen uitkomen. Hierna zal het benodigde bedrag voor de overige uitgaven, het normbedrag worden genoemd.

Voor woonlasten is dan een bedrag beschikbaar gelijk aan het netto besteedbare inkomen minus het normbedrag voor de overige uitgaven. De methode is in figuur 1 schematisch weergegeven. Hierbij gaat het bij de verschillende bedragen om de niet-woonuitgaven.

Figuur 1: Uitgangspunten methode betaalbare huur

2.1.2 Vijf situaties

Deze opstelling leidt qua betaalbaarheid tot de volgende mogelijke situaties.

1. De betaalbaarheid van de minimale bedragen is niet mogelijk

Als hier sprake van is, is er dus niet voldoende inkomen om alle noodzakelijke uitgaven te kunnen doen. Dat wil niet zeggen dat huishoudens direct in de financiële problemen komen. Huishoudens zullen dan zogenaamde overlevingstechnieken gaan toepassen. Overlevingstechnieken zijn bijvoorbeeld:

- het ophouden met het reserveren voor vervanging van noodzakelijke spullen;
- bezuinigen op noodzakelijke uitgaven, zoals gezonde voeding of sociale participatie;
- rekeningen laten liggen en schulden maken;
- afhankelijk worden van particuliere giften (bijv. voedselbank);
- illegaal inkomen verwerven.

Dit zijn echter situaties, die niet structureel kunnen voortduren zonder uiteindelijk tot problemen te leiden. Als de betaalbaarheid van de basisbedragen in het gedrang is, is dat een sterk signaal op het risico van financiële problemen.

2. De minimale bedragen zijn wel betaalbaar, maar de normbedragen niet

In dit geval is er in principe voldoende ruimte om de noodzakelijke uitgaven te kunnen doen. Toch zijn deze huishoudens nog kwetsbaar. De marges zijn smal. Het niet-aanvragen van inkomensondersteuning waar recht op is, de aanwezigheid van mogelijke individuele onvermijdbare kosten (bijvoorbeeld als gevolg van ziekte), onverwachte tegenvallers, of het niet perfect met geld omgaan, kunnen alsnog voor financiële problemen zorgen. In deze situatie is er bovendien nauwelijks ruimte om iets extra's te kunnen boven het strikt noodzakelijke.

3. De normbedragen zijn wel betaalbaar, maar de voorbeeldbedragen niet.

In dit geval dienen huishoudens te bezuinigen ten opzichte van datgene wat bij hun inkomen gebruikelijk is. De bezuinigingen zijn echter niet zo groot, dat dit tot een kwetsbare positie leidt. Het Nibud schrijft hierbij niet voor op welke uitgaven precies bezuinigd wordt, alleen dat er bezuinigd wordt. Het is aan het huishouden zelf om te beslissen op welke posten men minder uitgeeft dan het voorbeeldbedrag.

4. De voorbeeldbedragen zijn net betaalbaar

In dit geval hebben huishoudens voldoende inkomen om zowel de huur als de bij hun inkomen gebruikelijke uitgaven te kunnen doen.

5. De voorbeeldbedragen zijn ruim betaalbaar

In dit geval hebben huishoudens voldoende inkomen om zowel de huur als de bij hun inkomen gebruikelijke uitgaven te kunnen doen en kunnen ze goed sparen.

2.1.3 Huurwijzer

De vijf situaties dienen ook als basis voor de resultaten uit de Nibud Huurwijzer. Waarbij het volgende resultaat

- situatie 1 krijgt de kleur donkerrood in de Huurwijzer.
- situatie 2 krijgt de kleur oranje in de Huurwijzer.
- situatie 3 krijgt de kleur oranje in Huurwijzer.
- situatie 4 krijgt de kleur geel in de Huurwijzer.
- situatie 5 krijgt de kleur groen in de Huurwijzer.

Hierbij is de berekende normrekenhuur (uit de tabellen) het uitgangspunt en krijgt de uitslag oranje of beter als er sprake is een betaalbare huur. De uitslagen oranje en donkerrood betreffen de niet betaalbare huren.

2.1.4 Drie voorwaarden

De basisuitgaven zijn in principe gewaarborgd. In principe, omdat aan drie voorwaarden moeten worden voldaan:

- Alle inkomensondersteuning waar recht op is wordt aangevraagd;
- Er moet goed met geld omgegaan worden;
- Er moeten weinig persoonlijk onvermijdbare uitgaven zijn.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven zijn uitgaven die niet voor iedereen noodzakelijk zijn, maar die wel noodzakelijk zijn voor het specifieke huishouden. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld extra ziektekosten, extra voedingskosten vanwege een dieet, hoge energiekosten bij een slecht geïsoleerde woning. Ook aflossingen op leningen zijn persoonlijk onvermijdbare uitgaven.

2.2 Uitgangspunten berekening maximale woonlasten

2.2.1 Inkomen

De woonlasten worden uitgerekend voor een aantal specifieke inkomens. Deze inkomens zijn opgegeven door het Ministerie van BZK. Dit is het bruto belastbare inkomen (fiscaal inkomen) in box 1 door werk uit loondienst van het huidige jaar. Dit inkomensbegrip komt gegeven de aannames overeen met het toetsingsinkomen voor de toeslagen, waaronder de huurtoeslag. Bij het inkomen op het sociaal minimum is uitgegaan van de volledige bijstandsuitkering volgens de Participatiewet. Dat is een netto inkomen.

Tabel 1: Inkomensgrenzen (bruto belastbaar jaarinkomen)

		Alleenstaande	Meerpersoons
P-wet	Participatiewet		
PT jong	Passend Toewijzen onder de AOW-gerechtigde leeftijd	€ 24.075	€ 32.675
PT oud	Passend Toewijzen vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd	€ 23.975	€ 32.550
DAEB	Diensten van algemeen economische belang (kerntaak woningcorporaties)	€ 40.765	€ 45.014
IAH1	Lage inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging	€ 47.948	€ 55.486
IAH2	Hoge inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging	€ 56.527	€ 75.527

Op basis van dit belastbare inkomen is voor de inkomens boven de bijstandsuitkering het netto inkomen berekend. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft werk in loondienst. Dat betekent dat er rekening is gehouden met bepaalde heffingskortingen, zoals de arbeidskorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Daarnaast is rekening gehouden een de gemiddelde pensioenpremie.
- Er is onderscheid gemaakt tussen één- en tweeverdienerssituaties. Voor de tweeverdieners is een verhouding van 2:1 aangehouden. Naarmate de inkomens tussen partners meer gelijk verdeeld zijn, zal het netto inkomen van het huishouden hoger uitvallen en is er meer ruimte voor de woonlasten. Andersom zal bij een meer ongelijke verhouding het inkomen van het huishouden lager uitvallen en is er minder ruimte voor de woonlasten.
- Voor twee situaties is in plaats van werk in loondienst gekeken naar inkomen uit een uitkering. Dit betreft een alleenstaande tot de AOW-leeftijd. De uitkering kan bijvoorbeeld een WIA- of WW-uitkering zijn. In tegenstelling tot de situatie met werk is hierbij geen rekening gehouden met een pensioenafdracht en wordt er geen arbeidskorting toegepast. Het netto inkomen is hierdoor lager dan in loondienst.

Naast het belastbare inkomen is het totaal besteedbaar inkomen van het huishouden berekend. Dit is het netto inkomen, vermeerderd met toeslagen en subsidies waar dit huishouden recht op heeft. Dit betreft de zorgtoeslag, kindbijslag en het kindgebonden budget. De huurtoeslag wordt apart berekend als onderdeel van de maximale huur.

2.2.2 Uitgaven

Bij het specificeren van de basisbedragen voor de overige uitgaven is rekening gehouden met uitgaven aan sociale participatie voor zover het inkomen dat toelaat. Dat wil zeggen dat de uitgaven aan sociale participatie worden beperkt door de ruimte die overblijft als het netto besteedbare inkomen wordt verminderd met de minimaal noodzakelijke uitgaven uit het basispakket exclusief sociale participatie. Huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum kunnen een beroep doen op gemeentelijke regelingen en op kwijtschelding van lokale heffingen. De kwijtschelding geldt voor de huishoudens met de laagste inkomens. Meer informatie over de overige uitgaven staat in bijlage 1.

Het Nibud levert samen met Abf de mogelijkheid om de uitgavencijfers te koppelen aan het WoON-onderzoek.

2.2.3 Woonlasten

Onder woonlasten voor huurders wordt in dit geval verstaan:

- Netto huur minus eventuele huurtoeslag;
- Kosten van onderhoud huis en tuin.

Uit het CBS Budgetonderzoek blijkt dat huurders in Nederland minimaal € 25 per maand kwijt zijn aan onderhoud. In de voorbeeldbedragen houden we rekening met hogere kosten al naar gelang het inkomen hoger is. Bij een netto besteedbaar inkomen van € 2.500 bijvoorbeeld, bedragen de eigen betalingen aan onderhoud € 29 per maand.

Het gaat hier onder andere om kosten voor behang, schilderwerk en de tuin.

De budgettaire ruimte wordt uitgerekend voor woonlasten. Naast de huur kunnen deze ook servicekosten bevatten. Bij het berekenen van de huurtoeslag bij de maximale rekenhuur gaan we er van uit dat alle eventuele servicekosten subsidiabel zijn.

Minimale betaalbare huur

De huur die resulteert uit de berekeningen is minimaal gelijkgesteld aan de kortingsgrens voor de huurtoeslag. Het kan voorkomen dat deze huur hoger is dan de bestedingsruimte die resulteert door het netto besteedbare inkomen te verminderen met de overige uitgaven. Dit verschijnsel doet zich voor bij grotere huishoudens met erg lage inkomens. Voor die gevallen moet bedacht worden dat de overige basis uitgaven niet allemaal gedaan kunnen worden.

2.2.4 Energielasten

In de standaardtabellen wordt er vanuit gegaan dat alleenstaanden en paren zonder kinderen in een flatwoning wonen en eenoudergezinnen en paren met kinderen in een tussenwoning. Dit heeft gevolgen voor de energielasten. De uitgaven aan gas worden vooral bepaald door het woningtype en de uitgaven aan elektriciteit door het aantal personen in het huishouden. In de berekeningen wordt uitgegaan van een gemiddeld maandbedrag voor energielasten per huishoudtype dat afhangt van het woningtype en het gemiddelde energielabel C.

2.2.5 Huishoudtypen

Vanwege de verschillende bestedingspatronen van huishoudens die verschillen in samenstelling en leeftijdscategorieën, alsmede de verschillende benadering van deze groepen in de huurtoeslag en de fiscale behandeling van het inkomen, maken we in dit rapport onderscheid in verschillende huishoudtypen, namelijk:

1. Eenpersoonshuishouden zonder kinderen vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd;
2. Eenpersoonshuishouden zonder kinderen vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd met een uitkering;
3. Eenpersoonshuishouden zonder kinderen vanaf de AOW-leeftijd;
4. Tweepersoonshuishouden zonder kinderen vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd;
5. Tweepersoonshuishouden zonder kinderen vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd met een uitkering;
6. Tweepersoonshuishouden zonder kinderen vanaf de AOW-leeftijd;
7. Eenpersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met één kind;
8. Eenpersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met twee kinderen;
9. Eenpersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met drie kinderen;

10. Eenpersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met vier kinderen;
11. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met één kind;
12. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met twee kinderen;
13. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met drie kinderen;
14. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met vier kinderen;
15. Tweepersoonshuishouden zonder kinderen vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, tweeverdieners;
16. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met één kind, tweeverdieners;
17. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met twee kinderen, tweeverdieners;
18. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met drie kinderen, tweeverdieners;
19. Tweepersoonshuishouden vanaf 23 jaar tot de AOW-leeftijd, met vier kinderen, tweeverdieners.

3. Resultaten

3.1 Algemeen

De berekeningen resulteren in tabellen waarin de maximale huur wordt weergegeven. De maximale huur betreft de bruto huurprijs die huishoudens maximaal kunnen betalen rekening houdend met de overige uitgaven. Daarnaast kunnen huishoudens in aanmerking komen voor huurtoeslag. In de berekeningen is rekening gehouden met de huurtoeslag.

3.1.1 Maximale huur t.o.v. de normbedragen

In tabel 2 staan de maximale huren weergegeven. Het gaat om de maximale huur op basis van de norm overige uitgaven.

Tabel 2: Maximale rekenhuur op basis van norm overige uitgaven

	P-wet	PT	DAEB	IAH1	IAH2
1 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, arbeid	442	763	1207	1458	1757
2 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	442	514	955	1212	1546
3 alleenstaande, AOW-leeftijd en ouder	658	763	1259	1452	1750
4 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, eenverdiener	442	669	914	1170	1854
5 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	442	442	752	1007	1717
6 paar zonder kinderen, AOW-leeftijd en ouder	524	847	1229	1601	2227
7 eenoudergezin met 1 kind (8 jaar)	710	1136	1526	1848	2365
8 eenoudergezin met 2 kinderen (8 & 13 jaar)	683	1062	1427	1749	2334
9 eenoudergezin met 3 kinderen (11, 13 & 15 jaar)	442	980	1261	1584	2174
10 eenoudergezin met 4 kinderen (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	978	1230	1539	2128
11 paar met 1 kind eenverdiener (8 jaar)	489	763	921	1131	1779
12 paar met 2 kinderen eenverdiener (8 & 13 jaar)	442	763	887	1083	1606
13 paar met 3 kinderen eenverdiener (11, 13 & 15 jaar)	442	629	796	997	1403
14 paar met 4 kinderen eenverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	613	801	1004	1408
15 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd tweeverdiener	442	845	1281	1776	2720
16 paar met 1 kind tweeverdiener (8 jaar)	493	931	1390	1854	2823
17 paar met 2 kinderen tweeverdiener (8 & 13 jaar)	442	869	1314	1789	2692
18 paar met 3 kinderen tweeverdiener (11, 13 & 15 jaar)	442	777	1163	1543	2445
19 paar met 4 kinderen tweeverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	781	1163	1528	2412
	P-wet: Participatiewet				
	PT: Passend toewijzen				
	DAEB: Diensten van algemeen economisch belang				
	IAH1: Lage inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging				
	IAH2: Hoge inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging				

Af te lezen valt dat gemiddeld genomen de maximale huur het hoogste is voor alleenstaande ouders die de meeste bestedingsruimte hebben. Dit wordt veroorzaakt door de kindregelingen (combinatiekorting, kinderbijslag en kindgebonden budget). Paren met twee kinderen waarvan één partner werkt hebben de minste bestedingsruimte en de laagste maximale huur. Vergeleken met alleenstaande ouders is er minder bestedingsruimte door de kosten voor een extra volwassene. Als beide partners werken is er meer bestedingsruimte.

Als gekeken wordt naar de eerste kolom in figuur 2 (P-wet), dan valt op dat de maximale huur in veel gevallen lager is dan de aftoppingsgrens. Dat betekent dat huishoudens met een bijstandsuitkering met een huur op de aftoppingsgrens niet alle minimale basisbedragen kunnen betalen.

3.1.2 Maximale huur t.o.v. de basisbedragen

In tabel 3 staan de maximale huren weergegeven op basis van de basisbedragen. Doordat er wordt uitgegaan van de basisbedragen zijn de huren hoger dan in figuur 2, waarin wordt uitgegaan van de normbedragen. Bij

lage inkomens liggen de normbedragen nauwelijks boven de basisbedragen. Bij hoge inkomens is het verschil tussen de basis- en de normbedragen veel groter. Daardoor zijn de huren op basis van de basisbedragen bij lage inkomens in veel gevallen nauwelijks hoger dan op basis van de normbedragen.

Tabel 3: Maximale rekenhuur op basis van basis overige uitgaven

	P-wet	PT	DAEB	IAH1	IAH2
1 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, arbeid	452	947	1649	1954	2316
2 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	452	763	1317	1656	2060
3 alleenstaande, AOW-leeftijd en ouder	730	933	1752	1986	2346
4 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, eenverdiener	442	763	1216	1659	2474
5 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	442	442	904	1398	2311
6 paar zonder kinderen, AOW-leeftijd en ouder	544	1085	1742	2186	3086
7 eenoudergezin met 1 kind (8 jaar)	743	1604	2084	2469	3172
8 eenoudergezin met 2 kinderen (8 & 13 jaar)	696	1526	2006	2390	3094
9 eenoudergezin met 3 kinderen (11, 13 & 15 jaar)	442	1381	1861	2245	2949
10 eenoudergezin met 4 kinderen (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	1376	1857	2241	2945
11 paar met 1 kind eenverdiener (8 jaar)	506	840	1264	1648	2451
12 paar met 2 kinderen eenverdiener (8 & 13 jaar)	442	774	1197	1582	2285
13 paar met 3 kinderen eenverdiener (11, 13 & 15 jaar)	442	743	1017	1402	2105
14 paar met 4 kinderen eenverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	749	1023	1407	2111
15 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd tweeverdiener	442	1082	1791	2382	3507
16 paar met 1 kind tweeverdiener (8 jaar)	506	1283	1986	2540	3696
17 paar met 2 kinderen tweeverdiener (8 & 13 jaar)	442	1160	1884	2451	3527
18 paar met 3 kinderen tweeverdiener (11, 13 & 15 jaar)	442	980	1704	2271	3347
19 paar met 4 kinderen tweeverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	442	985	1710	2277	3353
	P-wet:	Participatiewet			
	PT:	Passend toewijzen			
	DAEB:	Diensten van algemeen economisch belang			
	IAH1:	Lage inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging			
	IAH2:	Hoge inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging			

3.2 Maximale huur vergeleken met het inkomen

In tabel 4 staat de maximale huur op basis van de normbedragen uitgedrukt ten opzichte van het netto inkomen. De huurtoeslag is in mindering gebracht op de huur: $(\text{huur} - / - \text{huurtoeslag}) / \text{netto besteedbaar inkomen}$. Het netto besteedbare inkomen betreft het netto inkomen uit loondienst (incl. vakantietoeslag) vermeerderd met de zorgtoeslag, de kinderbijslag en het kindgebonden budget.

Tabel 4: Maximale rekenuur op basis van de norm overige uitgaven ten opzichte van het inkomen

	P-wet	PT	DAEB	IAH1	IAH2
1 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, arbeid	20%	30%	46%	49%	53%
2 alleenstaande, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	20%	28%	42%	46%	51%
3 alleenstaande, AOW-leeftijd en ouder	24%	28%	46%	49%	53%
4 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, eenverdiener	13%	27%	33%	36%	45%
5 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd, uitkering	13%	22%	30%	34%	41%
6 paar zonder kinderen, AOW-leeftijd en ouder	14%	31%	37%	42%	47%
7 eenoudergezin met 1 kind (8 jaar)	23%	39%	46%	49%	51%
8 eenoudergezin met 2 kinderen (8 & 13 jaar)	17%	34%	40%	44%	46%
9 eenoudergezin met 3 kinderen (11, 13 & 15 jaar)	11%	30%	33%	38%	40%
10 eenoudergezin met 4 kinderen (8, 10, 12 & 14 jaar)	10%	28%	31%	35%	37%
11 paar met 1 kind eenverdiener (8 jaar)	13%	24%	31%	34%	42%
12 paar met 2 kinderen eenverdiener (8 & 13 jaar)	11%	22%	28%	30%	37%
13 paar met 3 kinderen eenverdiener (11, 13 & 15 jaar)	10%	17%	23%	26%	31%
14 paar met 4 kinderen eenverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	9%	15%	22%	25%	30%
15 paar zonder kinderen, 23 tot AOW-leeftijd tweeverdiener	13%	32%	38%	45%	53%
16 paar met 1 kind tweeverdiener (8 jaar)	13%	31%	38%	44%	52%
17 paar met 2 kinderen tweeverdiener (8 & 13 jaar)	11%	27%	34%	40%	49%
18 paar met 3 kinderen tweeverdiener (11, 13 & 15 jaar)	10%	23%	28%	33%	42%
19 paar met 4 kinderen tweeverdiener (8, 10, 12 & 14 jaar)	9%	22%	27%	31%	41%
	P-wet: Participatiewet				
	PT: Passend toewijzen				
	DAEB: Diensten van algemeen economisch belang				
	IAH1: Lage inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging				
	IAH2: Hoge inkomensgrens inkomensafhankelijke huurverhoging				

3.3 Voorwaarden

In paragraaf 2.1 staat in de beschrijving van de methodiek aangegeven dat er drie voorwaarden aan ten grondslag liggen. Deze spelen een rol bij de mogelijke toepassingen van deze tabellen.

Inkomensondersteuning

Ten eerste is er in de berekeningen vanuit gegaan dat het huishouden alle inkomensondersteuning krijgt waar het recht op heeft. Dit geldt voor de landelijke toeslagen, de kindregelingen als voor de lokale regelingen.

De meeste gemeenten bieden minima naast kwijtschelding van de lokale belastingen, financiële regelingen expliciet voor minima aan. Voorbeelden hiervan zijn vergoedingen voor sport of cultuuruitgaven of schoolkosten. Bij de basis overige uitgaven voor minima houden we wel rekening met uitgaven voor sociale participatie en heffingen (gemeente en waterschap). Alleen als het inkomen ontoereikend is om alle basis overige uitgaven te kunnen doen, verlagen we de overige uitgaven in verband met sociale participatie en heffingen. Mocht de vergoeding niet volledig zijn bij een betreffende gemeente dan zal de beschikbare ruimte alleen maar lager zijn en zal een huishouden meer moeten bezuinigen.

Voor huishoudens met een wat hoger inkomen zijn deze basisbedragen berekend zonder kwijtschelding van de lokale belastingen en zonder vergoedingen voor sociale participatie. De meeste lokale vergoedingen voor sociale participatie zijn bedoeld voor huishoudens met een inkomen tot een bepaald percentage van minimum (in dit geval 120 procent van de bijstandsnorm).

Het gebruik van landelijke en lokale regelingen kan worden gestimuleerd via de website www.berekenuwrecht.nl waarmee het huishouden kan berekenen of men recht heeft op bepaalde vergoedingen.

Goed met geld omgaan

Ten tweede gaan we er van uit dat de huishoudens 'goed met geld' kunnen omgaan. Om rond te kunnen komen (van een minimuminkomen) is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Zoals te reserveren om grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. Veel huishoudens die van een laag inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Deze huishoudens zouden mogelijk met begeleiding of een vorm van opleiding (budgetcursus) geholpen kunnen worden. Ook het Nibud heeft hier verschillende mogelijkheden voor (zie www.nibud.nl).

Specifiek voor het inschatten van een passende huur heeft het Nibud de Huurwijzer ontwikkeld. Deze tool maakt het voor potentiële huurders inzichtelijk of een bepaalde huur bij hun situatie past.

Geen persoonlijk onvermijdbare uitgaven

En tenslotte zijn deze berekeningen gebaseerd op het niet hebben van meer persoonlijk onvermijdbare uitgaven zoals extra kosten door ziekte, het (af)betalen van een lening of alimentatie of hogere kosten door een extra energievraag. Hebben huishoudens deze uitgaven wel, dan is de ruimte voor andere uitgaven als huur voor hen kleiner. Het vroeg signaleren van dergelijke individuele omstandigheden kan bijdragen aan de betaalbaarheid van de huur.

Bijlage 1 | Overige uitgaven

In het rapport staat beschreven hoe het basispakket en de voorbeeldbedragen in de methodiek worden toegepast. Hieronder volgt een korte uitleg van de posten waaruit de overige uitgaven bestaan. De Prijzengids en het Budget Handboek zijn publicaties van het Nibud waarin de pakketten, inclusief de overige uitgaven, uitgebreid staan beschreven.

De hoogte van de overige uitgaven wordt berekend aan de hand van referentiecijfers die het Nibud verkrijgt uit verschillende bronnen. Een belangrijke informatiebron is het Budgetonderzoek van het CBS, en daarnaast instanties als het Voedingscentrum en RVO.

Basispakket

Energie en water

Dit is 90 procent van de kosten van gemiddeld gebruik naar huishoudtype in een flatwoning. Voor gepensioneerden bedragen de kosten voor gas 100 procent van het gemiddeld verbruik. Er is gerekend met tarieven van januari 2022 (bron CBS). Er is geen rekening gehouden met de eenmalige energietoeslag van € 800 voor huishoudens met een laag inkomen.

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen. Voor de meeste huishoudens met een inkomen op bijstands- en AOW-niveau wordt volledige kwijtschelding voor deze heffingen verondersteld. Voor sommige huishoudens heeft dit tot gevolg dat de maximale huur fors hoger ligt dan voor een inkomensniveau net boven het sociaal minimum waarbij geen recht meer is op kwijtschelding. In die gevallen is er voor gekozen om op bijstands- en AOW-niveau niet uit te gaan van (volledige) kwijtschelding. Dit heeft als bijkomend voordeel dat als er situaties zijn waarin er een geringe inkomensstijging optreedt en er geen recht meer is op kwijtschelding, de maximale huur nog steeds past bij het inkomen.

Telefoon, televisie, internet

De kosten van het bellen bestaat uit de kosten van een maandelijks abonnement voor een mobiele telefoon en voor elk huishouden een internetaansluiting.

Zorgverzekering

Dit is een basisverzekering met een gemiddelde aanvullende verzekering en een goedkope tandartsverzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering

De premie is afhankelijk van de grootte van het huishouden. De premie voor de verzekering is zonder eigen risico.

Inboedelverzekering

De waarde van de inboedel is vastgesteld op basis van de inboedelmeter. Er is rekening gehouden met regionale verschillen en het glas is mee verzekerd. De premie voor de verzekering is zonder eigen risico.

Uitvaartverzekering

Voor huishoudens onder de AOW-leeftijd is een uitvaartverzekering opgenomen.

Onderwijs

Alleen school- en studiekosten voor kinderen worden gespecificeerd.

Contributies en abonnementen

Voor elke meerderjarig gezinslid is een bedrag opgenomen voor bankkosten. Daarnaast is voor ieder lid van het huishouden een bedrag opgenomen voor contributie van een sport- of hobbyclub of een abonnement op een tijdschrift. Dit laatste valt onder het pakket voor sociale participatie.

Vervoer

Voor ieder lid van het huishouden zijn de kosten van een fiets en voor openbaar vervoer opgenomen. Voor de basisuitgaven is geen rekening gehouden met de aanwezigheid van een auto.

Kleding

Het bedrag aan kleding wordt gebaseerd op de gemiddelde aankopen van diverse kledingstukken.

Inventaris

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud. Dit betreft o.a. de stoffering, keukeninventaris en huishoudelijk apparatuur.

Onderhoud huis en tuin

In de berekeningen is rekening gehouden met een bedrag voor onderhoud huis en tuin ter hoogte van het minimaal moeilijk vermijdbare bedrag van € 25 per maand en een hoger bedrag al naar gelang het inkomen toeneemt.

Niet-vergoede ziektekosten

We gaan er vanuit dat elk meerderjarig gezinslid het volledige verplichte eigen risico apart zet. In het basispakket is verder een bedrag opgenomen voor verbandmiddelen, aspirines e.d.

Vrijtijdsuitgaven

In het basispakket voor sociale participatie zijn de kosten opgenomen van één week vakantie zijn opgenomen.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op het dieet van het Voedingscentrum en op de eerste kwartelprijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De hoeveelheden zijn gebaseerd op de voedingsgewoonten van de Nederlandse bevolking.

Was- en schoonmaakartikelen

Een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Hieronder vallen bijvoorbeeld kosten voor een identiteitskaart, postzegels, speelgoed.

Sociale participatie

Deelnemen aan de maatschappij is voor iedereen belangrijk, dus ook voor huishoudens met een minimum inkomen. Dit is ook één van de conclusies van het onderzoek Genoeg om van te leven (SCP / Nibud 2009).

Op basis van dit onderzoek heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een pakket samengesteld voor activiteiten in het kader van sociale participatie en ontspanning. Voor deze activiteiten zijn bedragen vastgesteld die een alleenstaande hiervoor minimaal nodig zou hebben. Met behulp van equivalentiefactoren heeft het SCP op basis van deze bedragen de kosten voor de overige huishoudtypen berekend.

De uitgaven aan de activiteiten in het kader van sociale participatie en ontspanning vallen eigenlijk onder andere posten zoals vervoer, contributies en abonnementen en huishoudelijke uitgaven.

Het bedrag voor een alleenstaande is zoveel mogelijk gebaseerd op het pakket van het SCP. Het Nibud heeft de kosten voor de overige huishoudtypen anders berekend dan het SCP, omdat het Nibud het totaalbedrag voor sociale participatie wil kunnen weergeven per type huishouden.

Voorbeeldbedragen

Naast het basispakket stelt het Nibud ook voorbeeldbedragen vast. In tegenstelling tot de basisbedragen, zijn de voorbeeldbedragen wel afhankelijk van het inkomen. De inkomensafhankelijkheid wordt voornamelijk afgeleid uit de Budgetonderzoeken van het CBS.

Omdat de inkomensafhankelijkheid per uitgavenpost kan verschillen is er geen lineair verband tussen het inkomen en het totaal van de voorbeeldbedragen, maar kan die op verschillende inkomensintervallen een verschillende hellingshoek hebben.

Er is geen pakket aan goederen voor hogere inkomens, maar we kijken per uitgavenpost hoe het bedrag zich ontwikkelt bij een hoger inkomen. Bij hogere inkomens is er een ruime mate van keuzevrijheid en is het "voorschrijven" van pakketten op detailniveau weinig zinvol.

